

Overvektig av schizofrenimedisin

Spørsmål: Jeg har en bror som har diagnosen schizofreni. Det har ført til mange vansker for han og for oss i hans nærmeste familie. De siste årene har sykdommen vært stabil.

Min bekymring nå er først og fremst at han er blitt så overvektig, at han røyker og at han er lite aktiv. Jeg er redd for hva dette på sikt kan føre til av annen sykdom. Har du noen råd til oss?

Svar: Schizofreni er en fellesbetegnelse på en gruppe mentale lidelser som rammer omkring én prosent av befolkningen. Et av hovedtrekkene ved schizofreni er økt sårbarhet for de påkjenninger som livet gir. Sykdommen er kjennetegnet av såkalte positive og negative symptomer. Positive symptomer er trekk som en med schizofreni kan ha som ikke andre mennesker har, for eksempel vrangforestillinger, hallusinasjoner og påfallende, urolig adferd. Negative symptomer er sosiale ferdigheter og personlighetstrekk som kan være mangelfulle hos schizofrene, for eksempel evne til engasjement og sosial deltakelse. De kan derfor virke likegyldige, ta lite initiativ og framstå som følelsesløse og sosialt uinteresserte.

I dag er livsutsiktene for en person som lider av schizofreni bedre enn for noen tiår siden. Den forventede levetiden er likevel vesentlig mindre enn for gjennomsnittet i befolkningen. Dette skyldes blant annet økt forekomst av selvmord som følge av angst, depresjon, opplevelse av håpløshet og bruk av rusmidler. Medisiner som klarner tankene og motvirker vrangforestillinger er vanligvis til stor hjelp. Et rolig og trygt miljø, tett oppfølging og støttende samtaler er også av vesentlig betydning. Ved akutte forverrelser er det oftest nødvendig med innleggelse i sykehus etterfulgt av et nært samarbeid mellom pasienten, hans familie, arbeidsplassen og helsevesenet.

Sykdommer i hjertet og blodårer er ikke uvanlig hos mennesker med schizofreni som følge av røyking, lite fysisk aktivitet, et usunt kosthold og vektøkning. Tiltak rettet mot røykeslutt er ofte det enkelttiltaket som er viktigst å forsøke. Man bør også oppmuntre til fysisk aktivitet og til å spise sunt, men det kan være vanskelig å få til endringer. Nye medisiner mot schizofreni gir vesentlig mindre vektøkning enn de midlene som er vanlige å bruke, og noen går ned i vekt. Når vektøkning er et problem, kan man i samråd med sin lege overveie å skifte medisin.